Beskrifning om dhen sidst i augusti monat innevarande åhr 1682. synte stoor...

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

F 1700
3607 Rol.

GUSTAF HEDBERG
BOKBINDARE
A.-B. STOCKHOLM

Beskrifning
om
Dhen sidst i Augusti Monat innewarande åhr 1682. synte stoore och förskräckelige

COMETEN,

Med een eenfaldige Astronomien liikmätig doch oförgripelige Meening om des effter sig dragande wärkan och betydelse.

Wadh Cometens lapp wedkommer/ så är dhen alldraförst synt här i Stockholm den 16. Augusti. dhen 17. Ditto wardt han synter ifrån Capella 41. gr. 45. m. och 42. gr. 16. m. ifrån dhen middelste Capella in Cauda ursæ Majoris, sittiandes vppå Biörnens wenstra Framfoot. Den 18. Ditto fans han igen 46 g. 55. m. ifrån Capella, så at han på detta eena Dygnat gåått 4½ gr. cum Cursu Signorum. Den 19. Ditto stod han 52. gr. 46. m. från Capella och 35. gr. 25. m. ifrån dhen medelste in Cauda ursæ Majoris. Den 20. Ditto. war han 49. gr. 36. m. ifrån Arctura, Och 52. gr. 50. m. ifrån Norstiernan. Den 21. 22. 23. 24. och 29. Ditto, kunde man honom för Regnachtigt och Mulit Wäder icke mehra observera eller besee / som han och medan han kom Sohlen förnär/ off dheß Stråålar betächter bleff. Elliest war Cometens Kropp tämmeligen irrigular, så at Nuclus eller Kiärnan war nästan som en Måna vthi första afftagandhe effter Fulmånan. Stwansen war nästan 3½ gr. Om Morgonen syntes hans Kropp myckit klarare / twistwels vthan dheraff at vaporerne då satt sigh.

Fölier wisdare en berömlig Stiernekiskarens Beskrifning i Hamburg.

Åhr 1682. den 19. Augusti om Afton Kl. 9. wardt iag alldraförst warse denna Cometen, men för Skyarnes förhindrandhe/ och at iag mina Instrumenter ey kunde fåå så snart tilhoopa/ hafwer iag honom vngefehr afmedt och befunnit/ at han satt 44. gr. 25. m. ifrån Auriga,

riga. 53. gr. och 25. ifrån Capella, och 51. gr. 25. m. ifrån Norrsiternan (Stella Polaris) och som iagh wentade til Kl. 11. fan iagh medh min Sextant, at han stodh Correct 53 gr. 25. m. 13. Sec. ifrån Capella, 55. gr. 6. m. 9. Sec. ifrån Arctophilax eller Arcturo och 51. gr. 25. m. 16. Sec. ifrån Stella Polari. Hans Longitudo eller lengd wart befunnen på 135. gr. 6. m. 8. Sec. des latitudo Borealis aff 40. 40. gr. 50. m. Aſcenſtio recta 147. gr. 15. m. 17. Sec.

Den 20. Ditto war dhet regnachtigt Wäder och kunde man då honom intet obſervera. Den 21. Ditto Kl. 9. fan iag Cometen Nordweſt i Norr/ och är 3. gr. 60. m. mehra Norr äth/ 65. gr. 0. m. ifrån Capella, 44. gr. 20. m. 10. Sec. ifrån Arcturo, och 56 gr. 23. m. 50. Sec. ifrån Stella Polari. Och Kl. 10. ſamma Affton ſtodh han N. N. W. 9. gr. lengre i Norr. 65. gr. 30. m. ifrån Capella, 43. gr. 48. m. ifrån Arcturo och 56. gr. 23. m/ 49. Sec. ifrån Stella Polari. Ungefehr en halff Tijma dher effter betechtes han aff Skyyn/ doch fan iag honom ifrån Capella 65. gr 30. m. 15. Sec. och enär ſåledes des Ständ räcknas i lengden och bredden/ ſå finner man dhes längd wara 148. gr. 10. m. 9. Sec. och war ſå des ſtändh i dhen 28. gr. 10. m. 6. Sec. aff Leyonet/ hans widd eller latitudo Borealis 37. gr. 32. m. 18. Sec. Aſcenſio recta 136. gr. 9. m. och giör vth 10. Tijmor 52. m.

Dherwedh iagh dhet obſerverade at han wende om gerad öfwer den Nordiſke Horizonten, och gick alt ſå icke under wår Horizont.

Den 22. kunde man icke i acht taga Cometen medan Himmelen medh Mäln war öfwerdragen.

Den 23. Kl. 9. fick iag honom igen i Sichtet/ och ſtodh han 77. gr. 15. m. ifrån Capella, 23. gr. 46. m. från Arcturo, och 63. gr. 30. m. 30. Sec. ifrån Stella Polari; Jagh wen-

tadhe fuller vppå honom medh achtsamheet effter Midnatten/ til at see honom i opgången/ men Morgonrådna stodh myckit klar i NordOst/ och beskeen sålunda Cometen, at man ey kunde see honom. Enär iagh nu går wijdare/ och seer Cometens ståndh medh några andra Planeter och Stellas Fixas, så war denne Cometen vthi dhen första observation wedh Biörnens wenstra Baakfoot. Men den 21. Ditto wedh dhen högra: Och den 23. Ditto emellan Biörnens högra Baakfoot och Coma Berenices.

I den första Himmelens Wåning satt Luna 28. gr. 25. m. 6. Sec. hafwandes hoos sigh Sinist: Ped: Orionis Rigel: Natura Jov: Saturn. Sinist: Hum: Orionis, Natura Mart: Merc: Dext: Genu. Orionis, Natura Vener: Mart: & Cingulum Orionis, Natura Jov: Satur: I dhen andra Wåningen stegh jämwål dhen oroliga Mars i 2. gr. ifrån Leone och mit aff Himmelens Wåning Jupiter i 9. gr. 26. m. 30. Sec. Leonis och wedh ändan Saturnus i dhe 13. gr. 59. m. 30. Sec. från Lejonet: Hwarwedh dhenne Cometen i Lejonets 15. gr. 6. m. 8. Sec. sitter/ hafwandes hos sig Stellam Canis Majoris eller Syrium Natura Mart: Jov och Caniculum ifrån Natura Mercuri Martiali.

I dhen tredie Himmels Wåning sitter Mercurius Dir 18. gr. 45. m. i Lejonet/ och Drake Hufwudet 22. 34. Leonis, hoos sigh hafwandes aff fix Stiernorne Cervix Leonis Cor: Leonis Mart: Jov: Cor. Hydræ Saturn: Vener:

I Fierde Wåningen fram för Sohlen i dhen 6. gr. 41. m. 1. Sec. Virg. och Venus wedh ändan aff Wåningen i dhen 10. gr. 56. m. Libræ, och hoos henne Stiernan Cauda Leonis, Natura Ven: Mercuriali.

I dhen 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. och 12. Wåningen sittia inga Planeter vthan baara fix Stiernor hwilka til ett vpreepa man för Tijdzens kortheet skull wil gåå förbij.

Den

Den 21. Augusti stodh Cometen i den tredie Wäningen hoos Mercur: och wedh Drake Hufwudet.

Den 23. Ditto war han lupin igenom dhen tredie ide i fierde Wäningen hoos Sol och Venus.

Föllier nu denna Cometens wärckan och betydning.

Sedan wij nu i största kortheet beskriswit Cometens läpp och Ständh/ så weele wij nu skynda oss til des wärkan och betydelse/ men som tijdhen icke tilläter at giöra dhet styckewiss/ så giör man dhet allenast generaliter, bediandes i medlertijdh at dhen godhe Gudhen som dhen högste Syderum Disposítor wille i Nådher ifrån oss afwenda alle wälförtiente straff/ förmodandes at än må finnas en fromme Lott eller Noa/ som satter Gud i Rijset/ och af bedier straffet.

Denne beskrefne Cometen, wijsar sigh icke annorlunda/ än wille han föra medh sigh swåra Siukdomer/ quartanfebern, Pestilens och Atram bilem, och besynnerligen Pestilentziske Siukdomen; om skiönt Förfahrenheten giswer/ at nästan icke ett Åhr bortgåår på dhen ey Pestilentzien grasserar, och at hon smyger sig ifrå den ena Orten til den andra så hafwer man föga nödig dhen frågan/ om Pestilentzien komma lärer/ vthan Astronomi måste mehrendels wara bekymbrade om dhen frågan medh Ubi, dhet är/ hwareft/ hwilka Orter och Städer som sig för henne måste befaara; Gifwe Gudh/ at wij wore trij för henne; Men som ännu aldrig är vthransakat/ vnder hwilkens Teckn dhet eller dhet Landh/ dhen eller dhen Stadhen egentligen är belägen/ så kan och ingen Astrologus nembna eller determinera någon wiss Orth; Som och än icke fulkombligen vthgrundat är/ hwad Causas eller Periodos man skal determinera eller ägna til Pestilentziske Siuckdomen/ och kan man icke alt giffa eller sluta aff Cometerne, eller aff Revolutio Anni, ey hell-

ler aff Stiernorne. Mars och Saturnus göra dhet ey heller altijd/ mindre Cometerne eller deras Swans/ ty wij synda dageligen myckit/ och förtiena dermed intet annat än Straff/ så at fördhenskull dhe Leekamlige Siukdomor offta äre ett Gudz Straff för wåra Synder skull/ och jämwäl kasta wij oß sielfwa i Sootesängen igenom wärt Oordentliga Lefwerne ythi drickandhe och swälliandhe/ i Otucht och Otijdigh tijfwer. Men når wij i acht taga hwartyth Swansen sigh streckt/ så tör straffet gåå oß förbij/ och öraga sigh til Brabandh/ Franckrijke/ Spanien/ til Allpes/ Tartariet och så omsijder tilbaka til wäre Nordiske Länder/ besynnerligen Norwägen/ Lappiandh/ och dhe Länder som äre belägne om kring Sinum Botnicum.

Hwadh fruchtbarheeten eller åhrswäxten wedhkomme/ så kan iag icke see och i acht taga/ än dhet lärer dhen högsta Gudhen wälsigna dhet tilkommande Åhret 1685. medh een rijk och ymnig Åhrswäxt; Om allenast dhen godh. Gudhen behagar at afwenda ifrån oß dhen oß hotande tärra och hetzige Wäderleken/ och dher hoos befarandhe Eldzplägor.

Wijdare synes denna Cometen oß bebåda sälsamme förandringer i Religions och troos Saakar; Och hafwe wij orsak at bedia Gudh/ dhet han wille i Nådher afwenda ifrån oß och alle som den Christeliga Troon tilgifne äre/ alt det ondha som hootas och wij medh wäre synder wälförtient/ ty nu då wij Gudz ordh rijkeligen hafwa/ warder dhet så ringa achtat/ och ty mäste wreden komma och giöra oß dhet nogot dyrebarare/ på dhet wij sedermehra igen måge blifwa så myckit begierlige dher effter/ och bruka dhet til wåra Siälars Saligheet och til tröst i Nöd och Död. Doch giör iag mig dhet hopp/ at som dhet ett sådant ythseende hafwer som weela de andre Föresagde Plägor draga sig til

Spani-

en/ Frankrijke och Alpes/ åt och denne Plågan är rättat til dhe Orther och at Gudh lärer giſwa Anthe Chriſten Päfwen och des Anhäng nogot til at göra. Men dhet står högſt at önſka och bedia at dhen Allsmechtige Gudhen wille sälenckia Potentaterens Hierta/ det dhe dher på wille arbeta och dher om betenkte wara at Ungarerne och dhet härt förfölgde Folcket i Frankrijke måge såå leſwa i roo/ sampt obehindrat och wed ett roligt Samwet idka och förrätta sin Gudztienſt.